

■ Спорт-тайм

ШЧАСЛІВАЯ ВАДА МІЛАНА

На чэмпіянаце свету па веславанні на байдарках і каноэ ў італьянскім Мілане нашы спартсмены заваявалі 10 узнагарод, з якіх 5 залатых, 2 сярэбраныя і 3 бронзавыя

Марына Літвінчук выйграла «золата» на дыстанцыі 5000 м у класе K1. Экіпаж байдаркі-чацвёркі ў складзе Маргарыты Махневай, Надзеі Ляпешкі, Вольгі Худзенкі і Марыны Літвінчук перамог у фінале А класа K4 на 500 м. У неалімпійскім класе K2 на 200 м Махнева і Літвінчук зноў першынствалі з вынікам 38,477 сек. Пераможцамі сусветнага форуму ў класе жаночых каноэ-двоек (C2) на дыстанцыі 500 м стаў экіпаж у складзе Дарыны Касцючэнкі і Камілы Бобр. Яшчэ адно «золата» чэмпіянату беларускай зборнай прынёс канаіст Арцём Козыр, які выйграў фінал у класе адзіночак (C1) на 200 м.

У неалімпійскім класе мужчынскіх каноэ-двоек (C2) на дыстанцыі 200 м сярэбранымі прызёрамі сусветнага форуму сталі беларусы Глеб Саладуха і Дзяніс Махлай (вынік — 37,516 сек). Таксама «серабро» сусветнага форуму заваяваў наш экіпаж жаночай байдаркі-двойкі (K2) на дыстанцыі 1000 м у складзе Соф'і Юрчанкі і Аляксандры Грышынай.

У спаборніцтвах мужчын у байдарках-адзіночках на 5000 м беларус Алег Юрэня стаў бронзавым прызёрам. Яшчэ адну «бронзу» ў медальную скарбонку зборнай Беларусі дадаў і Максім Пятроў. Ён фінішаваў трэцім у класе каноэ-адзіночак (C1) на дыстанцыі 500 м. Уладальніцай індывідуальнай узнагароды стала і Каміла Бобр. Яна прыйшла трэцяй да фінішу ў класе каноэ-адзіночак (C1) на дыстанцыі 200 м.

Акрамя медалёў, беларусы заваявалі ліцэнзіі на Алімпійскія гульні-2016. Іх шчаслівымі ўладальнікамі сталі не толькі прызёры чэмпіянату, але і спартсмены, якія выканалі алімпійскія нарматывы, а гэта Арцём Козыр, Алег Юрэня, Вольга Худзенка, Віталь

Бялько і Раман Петрушэнка, браты Аляксандр і Андрэй Багдановічы, экіпаж мужчынскай байдаркі-чацвёркі ў складзе Паўла Мядзведзева, Андрэя Царыковіча, Віталія Бялько і Рамана Петрушэнка.

Галоўны трэнер зборнай Беларусі Уладзімір ШАНТАРОВІЧ, ацэньваючы выступленне падапечных на сусветным форуме, застаўся задаволены стартамі. «Я б паставіў цвёрдую чацвёрку па выніках ліцэнзійнага чэмпіянату свету. Мы добра папрацавалі ў гэтым сезоне, і мінулыя старты паказалі, што за год да пачатку Алімпіяды мы рухаемся ў правільным кірунку», — адзначыў трэнер.

Такім чынам, у скарбонцы зборнай Беларусі 10 узагарод і 2-е месца ў медальным заліку. На першым — Германія, замыкае тройку наймацнейшых Аўстралія.

Віншаванне нашым байдарчыкам з заваяваннем залатых медалёў на чэмпіянаце свету па веславанні на байдарках і каноэ ў італьянскім Мілане накіраваў Прэзідэнт краіны Аляксандр ЛУКАШЭНКА, паведамліў ў прэс-службе кіраўніка дзяржавы.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.

БАТЭ ЗНОЎ У АДРЫВЕ

У штотыднёвым спартыўным аглядзе «Звязда» расказвае пра ўдалае выступленне нашых прадстаўнікоў на чэмпіянаце Еўропы па баскетболе 3х3, пра пераможную серыю мінскага «Дынама», якая спынілася ў нядзелю, і іншых цікавых паядынках чэмпіянату краіны па футболе.

1. Беларускія дзяўчаты сталі сярэбранымі медалістамі маладзёжнага (U-18) чэмпіянату Еўропы па баскетболе 3х3, які 21-23 жніўня прымала «Palova Арэна», размешчаная каля

мінскага Палаца спорту на Нямізе.

Беларускі, якія займаюць толькі 16-е месца ў рэйтынг, вельмі добра правялі ўвесь турнір, прайграўшы адзін паядынак (за залатыя медалі), ды і то толькі ў авертайме. Ім супрацьстаялі лідары класіфікацыі — каманда Венгрыі.

У складзе зборнай Беларусі на турніры выступалі Марыя Іваненка, Ганна Лапо, Марыя Адашчык і Настасся Сушчык.

Беларускія хлопцы таксама выступілі на хатнім чэмпіянаце вельмі годна. У паядынку за бронзавыя медалі яны навязалі барацьбу іспанцам,

двойчы адыгрываліся па ходзе матча, давалі справу да авертайму, але там не змаглі адолець саперніка. Мужчынскую каманду прадставілі Максім Лютыч, Цімафей Паралёў, Андрэй Рагозенка і Антон Зарэцкі.

2. Мінскае «Дынама» спыніла сваю 7-матчавую пераможную серыю і зноў адпусціла БАТЭ ў адрыў. Гэтаму паспрыялі футбалісты жодзінскага «Тарпеда-БелАЗ», якія ў матчы 17-га тура чэмпіянату краіны перамаглі «бела-блакітных» з лікам 1:0.

Лідар першынства барысаўскі БАТЭ на сваім полі не пакінуў ніякіх шанцаў гасцям з гродзенскага «Нёмана» — 7:1. У Салігорску мясцовы «Шахцёр» разграміў «Гомель» — 4:1, наваполацкі «Нафтан» саступіў бабруйскай «Белшыне» — 0:2. Сёму перамогу запар атрымалі футбалісты «Мінска», якія ў сябе дома ўзялі верх над мазырскай «Славіяй» — 2:1.

3. «Нёман» перамог у сваім гістарычным першым матчы хакейнай Лігі чэмпіёнаў. Гродзенскія хакеісты атрымалі перамогу на

хатнім лёдзе над сапернікамі з нямецкага клуба «Адлер Мангейм». Матч у адказ беларускія хакеісты правядуць 27 жніўня. Праз тры дні, 30 жніўня, «Нёман» будзе сустракацца з чэшскім «Віткавіцэ» з Астравы на сваёй пляцоўцы, а вызная гульня пройдзе 4 верасня ў Чэхіі.

4. Вікторыя Азаранка знялася з турніру ў Цынцынаці з-за траўмы. У паядынку за выхад у чвэрцьфінал з расіянкай Настассяй Паўлючэнкавай беларуска ўпэўнена выйграла першую партыю з лікам 6:1, а ў другім пры ліку 3:0 на карысць расіянкай Азаранка вырашыла завяршыць барацьбу з-за траўмы сцягна.

На гэтым турніры Вікторыя спачатку была мацнейшай за амерыканку Ларэн Дэвіс — 6:1, 6:2, а ў паядынку другога круга ўпэўнена перайграла пятую ракетку планеты Каралін Вазняцкі з Даніі — 6:0, 6:4.

Беларуска паднялася на адну пазіцыю ў асноўным рэйтынгу ВТА. Экспершая ракетка свету цяпер займае 20-е месца.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ.
lobazhevich@vziasda.by

ФОТА БЕЛТА

ЗВУКА народнай культуры

ад Янкі Крука і Аксаны Катовіч

МАТЫЛЁК — ва ўяўленні ўсходніх славян звязаны з іншым, «тым», светам, чаму і стала атаясамлівацца з душой памерлых продкаў. У некаторых рэгіёнах матылёў і сёння завуч «душамі». У шматлікіх культурах матыль разумеўся, з аднаго боку, як здольнасць да пераўтварэння, змен, як найвышэйшая прыгажосць, з другога боку — як хуткацэннасць і смерць. Усе гэтыя асацыяцыі ўзніклі на падставе біялагічнага развіцця матыля: вусень, які з'яўляецца з адкладзеных яек, сімвалізуе жыццё. Пераўвасабленне вусеня ў кукалку, зімаванне ў такім стане сімвалізуе часовую смерць; з'яўленне ўвесну матылька, яко-

му давядзецца лётаць з кветкі на кветку, стала сімвалам прыгажосці і кахання. Так у вобразе матыля паяднана сімваліка жыцця, смерці і, нарэшце, бессмяротнасці. Матылёк стаў сімвалізаваць душу, якая пакідае цела ў момант смерці. У хрысціянскай традыцыі менавіта выява матылька была на надмагільных камянях. Хрыстос, які трымае на далонях матыля, сімвалізуе ўваскрэсенне.

Здавен было прынята памінаць памерлых, называючы іх імёны, у час, калі шмат матылёў лётае вакол агню.

Паўсюдна існавала строга забарона забіваць матылю. Пры гэтым сталыя людзі казалі: «Не забівай матыля: ён цябе не крае, а можа, гэта твой памерлы дзед ці бацька». Ці так: «Чыясь душа паляцела».

Была распаўсюджана такая прыкмета: калі ў пакоі з хворым заляцеў матыль, ён хутка памрэ.

Цікавы факт: на Віцебшчыне на фарбаваных велікодных яйках рабілі адбіткі крылаў матылёў.

Колер матыля, часам чорны, надзяліў гэтую істоту ў народнай свядомасці негатывнымі якасцямі, быццам бы ён — дэманічная душа, душа ведзьмака ці знахара.

Белыя матылі як сімвал снегу прысутнічалі ў шматлікіх казках, загадках, вершах і г.д.

Па форме і колеру матылёў прадказвалі ўраджай, надвор'е і іншыя падзеі:

Вялікая колькасць белых матылюк прадказвала шмат малака ў кароў гэтым летам і вялікія дажджы.

Чырвоныя матылі — будзе шмат мёду, а лета будзе сухім.

Па вышыні палёту першых матылюк меркавалі аб вышыні лгны гэтым летам.

■ Экслібрыс «Звязды»

АДКРЫЦЬ СТРАЛЬЦОВА

Міхась Стральцоў. Выбраныя творы. — Мінск: Беларускае навук, 2015. — 652 с.

Каб набыць гэтае выданне, мне давалося зазірнуць у некалькі сталічных кнігарняў. І кожны раз гісторыя паўтаралася: не знайшоўшы патрэбную кнігу на паліцы, я звяртаўся да прадаўца і атрымліваў кароткі адказ:

— Скончыліся. Неўзабаве прывязуць яшчэ, бо многія пакупнікі шукаюць.

А між іншым з часу выхаду кнігі прайшло крыху больш як два тыдні. Значыць, томик выбраных твораў Міхася Стральцова, што пабачыў свет у серыі «Беларускі кнігазбор» акурат напярэдадні 28-й гадавіны смерці пісьменніка, чытачы даўно чакалі і цяпер прынялі з цікавасцю і нават радасцю.

Гэта цалкам лагічна. Кнігі вершаў, прозы, публіцыстыкі, што выходзілі пры жыцці аўтара, паказвалі толькі асобныя рысы яго творчай індывідуальнасці. Так, у вершах Міхася Стральцоў выступае тонкім лірыкам, здольным бачыць прыгожае, ствараць незвычайныя метафары. Ён не баіцца творчага бунту і эксперымента, не ідзе за рыфмай, але кіруецца ўласным пачуццём стылю, прыгажосці.

У прозе гэты аўтар таксама не цураецца лірычнасці як у мове твора, так і ў яго вобразнасці. Характары вымалёўвае з акцэнтам на дэталі, асабліваю ўвагу засяроджвае на пачуццях герояў, іх псіхалогіі. Напэўна, таму так «прыжыліся» ў рэцэнзійных хрэстаматых апавяданняў Стральцова «Смаленне вепрука» і «Сена на асфальце». Тут аўтар з'яўляецца «медыятарам», правадніком, даючы голас цэламу пакаленню вясковых жыхароў, якія з родных хат вылецелі ў горад, але не зусім прыжыліся на новым месцы. У прозе аўтара гучаць ноткі суму па страчаным каханні, магчымым шчасці, ён звяртае ўвагу на канфлікт інтарэсаў бацькоў і дзяцей, крыўды, што аднойчы закрадваюцца ў іх душы і застаюцца там на доўгія гады. Героі Стральцова так падобныя да нашых суседзяў-гараджан, а асабліва нашых бабудоў і дзядуляў, іх суседзю і знаёмых, якія жывуць у вёсцы і ўвесь час чакаюць у госці дзяцей з горада.

Публіцыстыка і літаратурна-крытычныя артыкулы Міхася Стральцова напоўнены інтэлектуальнасцю, роздумам, імкненнем зразумець творчыя памкненні сваіх папярэднікаў і сучаснікаў. Напэўна, таму так прэстыжна было ў свой час для пісьменніка, сталага ці маладога, у якога выйшла новая кніга, атрымаць водгук ці рэцэнзію менавіта ад Стральцова. Пра каго б ні пісаў Міхась Лявонавіч — Максіма Багдановіча (а яго творчасць ён асабліва любіў і нават адкрыў наноў для беларускага чытача), Максіма Гарэцкага, Купалу, Коласа, Бядулю, Хадзьку, Вялюгіна, Дубоўку (і гэты спіс можна доўжыць і доўжыць) — кожны з яго артыкулаў надзвычай прадуманы па форме і змесце, лагічны і глыбока аналітычны, «інтэлігентны». Тут ёсць і асабістыя ўражанні крытыка як чытача, і аб'ектыўная аналітыка твораў.

Такім лірычным і чуйным, шчырым і ўражлівым, удумлівым і разважлівым можна было пабачыць Стральцова на старонках асобных выданняў яго твораў. Што да новага збору выбранага, то ён змяшчае ўсе гэтыя рысы індывідуальнасці пісьменніка з дадаткам... асабістага, нават ітымнага. Тут ёсць і выбраныя вершы, і апавяданні, аповесць «Адзін лапаць, адзін чунь», аповесць-эсэ «Загадка Багдановіча» і літаратурна-крытычныя артыкулы... Ёсць і фотаздымкі Міхася Стральцова, зробленыя ў розныя гады з сям'ёй і сябрамі, калегамі і паплекнікамі. Ёсць і грунтоўная прадмова, што змяшчае ўспаміны калег пра твора, смешныя і сумныя выпадкі з яго жыцця, а таксама напрыканцы выдання каментары, што дапамогуць лепш зразумець асобныя моманты твораў.

А ёсць і раздзел, які асабіста мне чытаць было некалькі няёмка. Гэта ліставанне Міхася Лявонавіча з сябрамі, калегамі, жонкай і дачкой. Тут чытаецца бясконца пшчота і любоў да блізкіх, адчуваецца віна перад імі (лісты часоў знаходжання Стральцова ў лячэбна-працоўным прафілакторы ў Мазыры), імкненне дагадзіць і атрымаць дараванне. Гучыць сум і шкадаванне па страчаным часе, адчуваецца пакуты ад цяжкіх хвароб...

Думаецца, новае выданне збору выбраных твораў Міхася Стральцова дапаможа многім чытачам адкрыць для сябе гэтага аўтара, дадасць да яго партрэта асобныя рысы ці стане магчымым пабачыць постаць твораў ўпершыню.

Марына ВЕСЯЛУХА

«ДРАЎНЯНЫЯ» ФАНТАЗІІ

Рэзчыкі па дрэве з Беларусі, Літвы, Польшчы, Расіі і Украіны збіраліся ў агракультурна-выстаўным комплексе «Гарадзенскі маэнтак «Каробчыцы» на ўжо традыцыйны міжнародны пленэр.

На гэты раз яго задача — стварыць кампазіцыю «У Лукамор'я», аб'яднаўшы розныя «драўняныя» фантазіі. Прычым на працягу тыдня за гэтым працэсам мог паназіраць кожны, хто зацікавіцца. І разам з тым адпачыць на прыродзе. Сёлетняя кампазіцыя, як і папярэднія пленэрныя творы, застаецца тут жа, у Каробчыцах. Каб радаваць шматлікіх наведвальнікаў агракультурна-выстаўнага комплексу, а таксама служыць прыкладам садружнасці яго гаспадароў са скульптарамі.

Дарэчы, іх сумесная задума — стварыць самую доўгую ў свеце лаўку, якую ўпрыгожаць разнастайныя скульптуры з дрэва. Пачатак ужо пакладзены.

Барыс ПРАКОПЧЫК. prapochik@vziasda.by